

Femeia si Familia

foaie beletristică-literară.

Apare în 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul: pe an 10 cor., 1/2 an 5 cor., 1/4 an 2 cor. 50 bani. Pentru România: pe an 14 lei, 1/2 an 7 lei. Un număr 50 bani.

Scritori Moderni.

V. A. Urechia.

Dedicăm azi aceste șire unui mare suflet românesc, lui *Vasile Alecsandrescu Urechia*. Le dedicăm aceuia, care o vieță întreagă a luptat și muncit necurmat și energic pentru națiunea română în totalitatea ei, pentru ajungerea idealului tuturor Românilor. Cu graiul și cu condeiul, cu fapta și prin întinsele lui legături cu somitățile din Europa și cu deosebire din țerile latine, V. A. Urechia a născut să facă cunoscută menirea și rolul, ce-l are poporul român, ca popor latin, în Orientul Europei, să-și ridice vaza în afară, între popoarele culte și să strângă și închege tot mai mult legăturile de înrudire și prietinie dintre popoarele latine și poporul român, lucrând totodată fără preget pentru prosperarea și întărirea internă a elementului român.

De aceea la moartea sa foarte bine s'a zis în un ziar de-al nostru, că „memoria și vieța mult regretatului V. A. Urechia se ne fie un nesecat izvor de însuflețire, de entuziasm și de iubire de neam tuturorora, și atunci idealul pentru care inima lui a bătut, pentru realizarea căruia a luptat el un jumătate secol, mai curând ori mai târziu, trebuie să-l vedem realizat“.

V. A. Urechia s'a născut la 1834 în Piatra (Moldova). Studiile gimnasiale și le-a făcut în Iași, ear' filosofia în Paris. Întorcându-se în țară, a fost numit, la 1857, profesor de limba și literatura română la universitatea din Iași, ear' la 1864 la aceeaș catedră la facultatea de litere și filosofie din București, post care l-a avut până la moarte. A fost

ales deputat în mai multe rânduri, de mai multe ori ministru și senator.

Urechia a fost membru la preste douzeci de corporațiuni și societăți atât române, cât și streine, cu deosebire la societăți din țerile latine. La mai multe din ele a fost fondator. Astfel, ca să amintim unele, Urechia a fost membru fondator al Ateneului din București, membru al Academiei române și al Societății geografice, președinte al Ligei culturale, întemeiător al Ligei macedo-române etc. ear' în străinătate a fost într-o altele: președintele felibrigiului latin și al societății științifice și literare din Alais (Gard), membru coresp. al Academiei spaniole, al institutului etnografic din Paris, al societății geografice italiene, al institutului portughez din Coimbra etc. De aci se vede, cât de mult a fost apreciat geniul și activitatea sa și în streinătate.

Urechia a luat parte la o mulțime de congrese istorice, etnografice etc. din străinătate, manifestându-se întotdeauna de un mare apărător al cauzelor române și un fervent panlatin.

Mai amintim, ca să întemeiast în Galați o bogată bibliotecă, pentru care a jertfit foarte mult, înzestrându-o cu opere rare și pe care a dăruit-o orașului Galați.

V. A. Urechia a dezvoltat o mare activitate literară-științifică. Ca ziarist a scris în mai multe foi române și în ziarele franceze: *Le Temps*, *Le Siècle*, *La Presse* etc. apoi a scos la lumină, începând cu 1851 o mulțime de scrieri în volum, dintre cari amintim: *Grinda de aur* (1851), *Șetrarul Gurluescovic* (1854), *Mozaic* (1855), *Logofătul Baptiste Veleli* (1855), *Coliba Măriucăi* (1858), *Vieria cea frumoasă* (1859), *Balul mortului* (1865), *Femeia română* (1865), *Cronicele noastre* (1865), *Patria română* (1868), *Opere complete* (1878),

Discursuri academice (1878), *Album Macedo-Român* (1880), *Carta etnografică a Românilor* (1882), *Schițe de istoria literaturii române* (1885), *Miron Costin* (1886), *Monumentul lui Miron Costin* (1889), *Biserica din cetatea Neamț* (1890), *Legende* (1891), *Istoria Românilor* (1892), *Istoria școalelor* etc.

Urechia a murit în 5 Decemvrie 1901. Moartea lui a fost o grea lovitură pentru națiunea întreagă și doliul și durerea a fost generală. Ear' înmormântarea lui s'a dezvoltat în o imponentă și frumoasă manifestație națională.

Din numeroasele lui scrieri reproducem frumoasa novelă istorică *Nuntă oprită* scoasă din volumul *Legende* (1891), care are pe copertă drept motto: „Cum era odinioară“.

Nuntă oprită.

Novelă istorică de V. A. Urechia.

I.

Lume după lume, toate mahalalele Bucureștilor umplu ulițele din vecinătatea curților marelui Ban Toma Crețulescu și privesc cum, în șireag lung, înaintează spre aceste curți leagănele*, cu roți aurite, cu arnăuți muiași în fir îndărătul lor, ținând cu dreapta eiubueul de iasomie cu luleaua roșie turcească și vârful împodobit cu calâf de cilicuri și bibiluri și sulite de imamele din rotogoale de chilimbar în multe fețe și din inele de aur bătute cu nestimate, ear' cu cealaltă mână strângând de aproape canafurile prinse de poclitul leagănelui, ea nu cumva la vre-un hop (și de aceste pe podul învechit al Mogoșoaiei erau berechet), să fie aruncat jos, să-și murdărească în no-

*) Trăsuri mari pe arcuri. Red.

Cabinetul Romanelor.

Doliul văduvei.

De
André Theuriet.

(Urmare).

IV.

Visita ce avea să-i-o facă Michaëlis deșteptă temere în inima Ioanei, care se scula indispusă.

Închipuit, cum era, Michaëlis de sigur avea să se presente în decursul zilei la ea. Doamnei de Mauves nu-i convenea ca să-l aviseze prin Ludivine că nu-l poate primi în vizită. Prefera deci să se folosească de un subterfugiu de care bucuros se folosea cei slabi și să se scoată astfel din încurcătură ducându-se de acasă.

Deci de dimineață își luă dejunul și luându-și cu sine copilul să hotărî să-și petreacă după amiaza făcând o primblare în jurul capului Ferrat.

În decursul acestei excursiuni, gândul ei sbura la musicant și se gândia la decepțiunea ce o va încerca Michaëlis când bătând la ușă va afla-o închisă. Mergând înainte pe sub brazi își zicea:

„În acest moment poate-că el bate la ușa miciei vile?“

Gândul ei neîntrerupt era îndreptat spre același punct. Se întoarse acasă numai înspre seară, convinsă deplin, că la reîntoarcere va afla carta de vizită a artistului. Dar' când sosise acasă și află pe Ludivina tăcută, Ioana se incumeta s'o întrebe dacă s'a prezentat cineva la vilă.

„Nimenea“. — Și servitoarea adause cu tonul ei neprietenos: „Doamna aștepta doar' pe cineva?“ În loc să se liniștească d-na de Mauves fu cuprinsă de decepțiune. Atât de mult era convinsă că Michaëlis își va executa amenințarea, încât era escitată și aproape amărîtă, constatând că agitațiunile și temerile sale fuseseră zadarnice.

„Sperez mult, se gândea ea, că după amiaza nu voi avea neplăcerea să aud pe

cineva bătând la ușa mea. Totuși atentă și îngrijorată de cel mai mic șgomot, rămase în pază toată seara.

În după amiaza zilei următoare, când Ioana apărură visătoare sub verandă, văzută pe Michaëlis eșind din aleia de citrioni și inima îi tresări. Musicantul, ținând în mână ruloul seu de musică, urcă cu siguritate peronul și cu un compliment esecutat cu eleganță, se scuză că nu 'și-a putut împlini promisiunea așa de iute precum ar fi voit, fiindcă a trebuit să se ducă la Niza ca să-și caute rap-sodia poporală.

Doamna de Mauves remase atât de zăpăcită încât își perdu cumpătul. În loc să-l primească pe Francisc sub verandă, ceea-ce ar fi fost mai cu rațiune și fără îndoială, l'ar fi silit să-și scurteze vizita, trecu nebu-nește în salon unde el îi urmă. Michaëlis era destul de observator ca să nu observe emoțiunea Ioanei, și destul de artist ca să nu aprezieze farmecul ce-l adăgea această emoțiune la frumseța tinerei femei. Frumseța de crin a Ioanei primise deodată o culoare rosa

Horia Stetscu

roiu cioboatele roșii, poturii împuiati cu arniciuri vioaie și fustanela cea creață, albă ca zăpada. Și nu știa mulțimea la ce se privească mai întâiu: la mândrul arnăut, la telegarii arăpești, ori la boerul din leagăn în mândre haine de sərbătoare cu șaluri de India încins, cu iatagam la brâu cu plăselele bătute cu stele de rubinuri, smaralde și diamante, cu calpacul de astrachan mare cât o roată de moară, de nu încăpeau doi inși în trăsură.

— Uite, jupâne Limbă-dulce, grăi Veveriță, starostele de nisipari, cătră vecinul seu, care stetea făcând ochii în patru lângă taraba lui de căvăfie, ca să nu 'i-se șterpelească din ea, uite ăla din leagănul cu caii murgi, este Pan Dumitrașcu Racoviță, Vornic de țeara de sus, ruda Măriei sale Ștefan Mihaiu Racoviță Vodă.

— Și ăla din leagănul cu caii negri și cu hamuri tot în cătărâmi de argint, este Pan Radu Văcărescu, Vornicul de țeara de jos Mândru boer! jupân Veveriță, adaogă a zice Limbă-dulce.

Și intrară în curtea marelui Ban Toma Crețulescu unul după altul: Const. Cândescu mare Logofet; Atanasie Ipsilanti, marele Spătar; Mihaiu Cantacuzino, marele Vistier; Toma Rafael, mare Postelnic, omul de taină al lui Măria Sa Vodă; Ioniță Guliano, mare Clucer; Dimitrie Fotake, marele Paharnic; Iordake Caragea, marele Stolnic și Ienake Rosset, marerele Comis...

Era nuntă mare la curtea marelui Ban Toma Crețulescu.

II.

— Dacă te măriți, Zoița, îmi fac seamă, șopti tinerul boer Radu Slătineanu cătră frumoasa fată a marelui Ban, întimpinând-o la eșirea din iatacul maică-sei, unde o gătise în haină de mireasă și cu valuri de betelă căzând peste dulama ei de mătăasă albă cu margini de samur.

— Fugi, pentru D-zeu, Radule! De te-o întâlni tata, suntem perduți! El voește numai decât să iau de soț pe Iordake al Paharnicului Nicolae.

Ușa etacului se deschide earăși și înainte de ce să ese de acolo cele două druște (fete de onoare), cari ajutaseră la gătirea miresei, Zoița grăbește pașii să nu fie văzută de ele, că stetea de vorbă cu tinerul Radu Slătineanu. Când fu în capetul tindei ea mai îndreptă ochii sei întristați spre Radu, pe lângă care treceau în acel moment frumoasele fete. Ele îl priviră cu compătimire.

și aceasta culoare deschisă de rosa se întinse mai ales pe albeața satinată a tîmplelor și a grumazului; ochii sei umezi primiseră expresiunea unui albastru mai închis și mișcarea peptului său îi dădea bustului o formă mai mlădioasă, mai unduloasă și mai atrăgătoare.

Corsajul ei, puțin ridicat ca o undă, se ridica și scădea în jos în mod amoroș. Admirațiunea ce o resimțise musicantul se trada prin mobilitatea trăsurilor sale și prin animarea privirii sale.

Doamna de Mauves luă piesa musicală și o desfășură în mod mașinal.

„Ți mulțumesc d-le, murmură ea, scuză-mă... Visita d-tale m'a surprins... Ți mărturisesc că nu mă așteptam la ea“.

O nouă roșeață ce se ivi în obraji ei îi dovedi lui Francisc că Ioana nu spunea chiar adevărul. Cu expansiunea și vivacitatea de mimică care îi era obicinuită, împreună mânilor și strigă:

„Te rog doamnă, fi indulgentă... Nu mă lipsi de plăcerea de a vorbi câteva minute cu d-ta!... Fi atât de bună pre cât

— Bietul Radu! șoptiră aproape împreună cele două druște.

— Dar' bine, jupân Radule, ce faci aci singur prin tindă, când lumea e adunată la nunta Zoiței? — zise malițios Tinca, fata lui Pan Cândescu, una din fetele de onoare ale miresei.

Radu salută, dar' nu răspunde și luă direcțiunea opusă celei spre care se duceau fetele și mireasa.

III.

Două ore după întâlnirea lui Radu Slătineanu cu Zoița, și tatăl acestuia, bătrânul Slătineanu, era la curtea domnească, primit de Ștefan Mihaiu Racoviță.

— Da, Măria Ta, — zise Slătineanu, — însuși Pan Toma Crețulescu, marele Ban, care a supus Măriei Tale, împreună cu tot Divanul, la 30 Iulie trecut 7264 (1756), hrisovul de oprire a căsătoriilor străinilor cu fete române, acum vrea să facă nuntă dând pe fică-sa Zoița după Iordake al lui Neculai Paharnicul, grec de ieri de alaltăieri oploșit în țeară și care a făcut avere mare pe spinarea bietei țeri. Fiul meu Radu, care iubește pe Zoița, e gata să-și facă seamă zilelor, dacă Măria Ta nu vei da poruncă să se oprească nunta nelegiuită cu un străin de țeară și de neamul boeresc.

Stete o clipă pe gânduri Domnitorul, căci el singur învoise cununia, ba chiar avea să fie nun mare fiiul seu, Beizadea Mihaiu, împreună cu soră-sa, Domnița Ruxandra.

— De vreme ce străinii cari intră în neamul și rëndul boerilor, după vreme au pricinuit multă stricăciune țerii și neamului boeresc, se cade să se puie opreală acestui obicei, ce rău s'a înrădăcinat aici în pământul țerii; de aceea hotărât-am Domnia mea, acum o lună, ca de acum înainte, nimeni din străini să nu se mai însoare aici în pământul țerii și să ia fată de pământean, și pământeni earăși, nimeni să nu îndrăsnească a-și da pe fie-sa sau altă rudenie, după străini.*

— Așa te-ai milostivit Măria Ta, să dai strajnică poruncă, și ai hotărât, că cine o va călca să știe „că cei însurați se vor isgoni din pământul țerii împreună cu femeea și toată averea lor se va lua pe seama Cămărei domnești, părinții fetelor și nașii se vor pedepsi cu grea pedeapsă, ear' preoții ce vor

*) Vezi hrisovul lui Ștefan M Racoviță dela 30 Iulie 7224 în „Istoria Românilor“ de V. A. U. pagina 147.

cununa, luându-li-se darul, se vor da la judecata politicească.*)

„Și iată Măria ta, că acum însuși marerele Ban șezător pe scaunul cel mai înalt după al Măriei tale, nu ține seamă de strașnica-ți poruncă domnească.

— Ear' la aceasta greșit este Domnitorul, care a îngăduit abaterea dela cele legiuite. Dar' greșeala chiar când cel mai mare o face, se cade să fie îndreptată! Bine făcuși Arhon Vornice, că îmi deschiseși ochii. Cine va mai asculta de buirdizmele (resoluțiunile) și nisamurile mele, dacă eu singur nu le țin în seamă?

Și Domnitorul bătu în palme; un copil din-casă (adjutant) intră.

Iute la boerul Agă, spune-i că porunca Noastră este să oprească căsătoria Zoiței, fata Marelui Ban Crețulescu, cu străinul Iordache.

VI.

În vastele „odăi de musafiri“ cum se ziceau saloanelor pe la 1756, erau acum sosiți toți invitații. Se aștepta numai venirea nunilor și a mitropolitului, care avea să facă bisericeste logodna Zoiței, cu Iordache a lui Neculai Paharnicul.

Cucoanele așezate pe divanuri turcești, boerii pe scaune încrustate cu sidefuri albe după moda orientală, așteptau cu nerăbdare intrarea miresei și sosirea Mitropolitului.

Mirele cu socrul mare erau deja de față. Privirile fetelor și ale tinerilor feciori de boeri se îndreptau spre mire. Fetele își șopteau una alteia:

— Ce urît e!

— Parcă-i feciorul mamei pădurei!

— Da, dar' e fecior de bani gata, tată-său s'a ales din vânzarea vâmlor și a oenelor, cu saci de galbini...

— Fie poleit cu aur, că eu nu 'l-aș vrea de mire!...

Tinerii șopteau și ei retrași pe lângă ferestrele camerei, făcându-se că privesc la lumea d'afară:

— Ce noroc pe el! Frumoasă fată!...

— Și de neam mare!

— Dar' ce o să facă bietul Radu Slătineanu?

— Ei, o face și el ca atâți alții: o uită!...

Feciorii, arnăuții și fetele din case întreprunpeau conversațiunea, oferind care șerbeturi, care dulceturi, care cafele turcești în fili-

*) Același document, de mine descoperit.

ești de frumoasă, și acoardă-mi favorul de a putea fi primit uneori la d-ta!

Pentru-ce? replică Ioana confusă și nedumerită o asemenea cerere, pentru-ce să fac o excepțiune cu d-ta, pe care te cunosc abia de două zile“.

— Ei, trebuie mult timp ca doi oameni să se înțeleagă, când ambii iubesc lucrurile frumoase? In acest ținut unde oamenii trăiesc numai pentru plăceri banale, e atât de greu să întâlnești pe cineva care să aibă gustul pentru ceea-ce e frumos și să simțească căldura entuziazmului... Aceste daruri d-ta le posezi, doamnă... Nu zi că nu!... Eu am văzut bine, de ună sară, după felul cum mă ascultai și asemenea am văzut bine, că precum toate sufletele, căroră vicața nu le a acordat ceea-ce așteptau, d-ta erai mai sensibilă pentru musică, decât pentru ori-care artă, fiind-că aflai în ea consolațiuni tainice... Musica este o putere magică, scumpă doamnă; ea ne dă iluziunea lucrurilor absente, ea ne prelungește dincolo de realitate visurile noastre cele mai plăcute. Pentru-ce să te lipsești dar'

de această bucurie?... Musica, după Bacco, este amăgirea amorului!...

Sunt anumite momente unde femeile sunt mai predispușe să asculte accentele pe cari o voce desmerdătoare face să le ajungă la ureche.

Ioana era într'un astfel de moment fericit și vocea îndrăgostitoare alui Francisc era una din acele cari știu să moduleze în modul cel mai artistic gingașiile amorului. Involuntar tinera femeie să lăsă legănată de acest cântec de sirenă.

Ioana simțea plăcere să-l asculte în salonul plin de soare unde micșunelele și mi-mozele respândeau un miros sugestiv. Michaelis se arăta când entusiast, glumeț, când afectuos și bun ca un copil.

Ioana, timp de luni lipsită de farmecul unei conversațiuni intime cu o ființă inteligentă și vioaie, gusta cu o sete nespuse de mare plăcerea acestei visite neașteptate. Uitându-și de sine respiră cu plăcere aerul veninos al distrațiunii și într'un târziu observă că ultima rază de soare dispăruse în dosul florilor. Ii fu

geane susținute de zarfuri minunat lucrate de Nușu argintarul Curței, din poarta Zlătarilor, care zaharicale din cofetăria lui Agop Țarigrădeanu...

Deodată ușa din fund se deschide de arnăuți dela perdeă.*)

Jupănița lui Toma Crețulescu intră însoțind pe frumoasa Zoița, care e susținută de druscele sale și urmată încă de alte două-sprezece fete de boeri, purtând fiecare câte o fiolă cu mireme, din care stropeau în dreapta și în stânga pe mosafiri.

Zoița era palidă, par'că 'i-s'ar fi luat după față giulgiul morții. Cu anevoie înainta, deși sprijinită de brațele druscelor. Toată lumea din cameră își îndreptă privirea asupra tinerei fete, pe când Toma Crețulescu, tatăl ei, însoțit de viitorul cuseru și de tinărul mire, pășiră pentru a întâmpina lângă ușa pe Zoița. Când aceasta dete cu ochii de Iordake, puțin de nu căzu, potienindu-i-se genunchii. Maică-sa o susținu repede și-'i șopti la ureche câteva vorbe de încurajare.

— Zoiță, zise marele Ban într'un ton autoritar, iată mirele tău!

Zoița nu putu articula decât un singur cuvânt: *Tată!*...

Toți cei de față o compătimită, căci tinăra copilă zise acest apelativ c'o voce și tristă și resignată. Lacrămile o podidiră, când maică-sa ne mai putend rezista emoțiunii, luă într'amându-le mâinile frumosul ei cap și-l sărută.

Deodată un mare sgomot se auzi afară în mulțimea din ulițe și un duruit de trăsură se amestecă la sgomot.

Era leagănul cu beizadele Mihai și Constantin, fii domnitorului și cu Domnița Ruxandra, sosiți la seara curților lui Toma Crețulescu. Acesta cu jupănița, cu mirii și cuseru mare îi întâmpinară tocmai pe treapta de pe urmă a scării, înconjurați de boerii din Divan; taraful de lăutari cânta cu mai mare zor în pridvorul de sus de asupra pivniței casei și meterhaneaua (musica) turcească, adusă anume din Rusciuk, făcea să răsune vâzduhul cu fluerașele, cu tobele și zamparalele.

O clipă după aceea sosi și mitropolitul cu tot alaiul său. Și pe Prea Sfinția sa îl primi marele Ban și cu ai săi, cum primise și pe beizadele.

*) Era obiceiul să fie o perdeă groasă pe din afara ușilor în casele boeresti.

rușine că petrecu atâta vreme ascultând periculoasa romanță a acestui necunoscut și încă tot zăpăcită se încerca să deie lui Michaëlis să o înțeleagă că era timpul să-i părăsească casa.

„Da, oftă Michaëlis sculându-se, timpul trece prea iute!... Nu voese să-ți flu supărător, doamnă, vreau să-mi iau rămas bun dela d-ta, dar cu o condițiune..."

— Ce condițiune? 'l întrerupse ia cu mândrie.

— 'Mi vei permite de a mai veni la d-ta..."

— Nu d-le.

— Te rog pentru aceasta!

— E imposibil.

— Ah, ești prea aspră față de mine!"

Privirea 'i-se întristă, trăsurile îi luară o expresiune posomorită și deodată gândirea îi luă o întorsătură, asemenea sborului unei rădăcini, care cu o bruscă mișcare de coadă își schimbă direcțiunea.

„Ai drept! strigă el cu un accent de amor sincer, mină-mă acasă, închide-mi ușa,

După-ce toți luară scaune, începuseră șirul sărbătorilor. De după o perdeă atârnată în loc de ușă între camera unde era adunată lumea și între vasta sufragerie, unde era gata ospetul ieșiră pe rând pehlivani de Țarigrad, nemți cari mâncau foc și scoteau panglici pe nas, zicători de cântece grecești, care de care mai vesele... și lumea rida, făcea haz mare, ear' Zoița, așezată lângă maică-sa, cu mirele alături și de-o parte și de alta cei doi cuserii, nu vedea, nici n'auzea, ci adîncită în durerea sufletului său, cu ochii plecați, ascundea sub năframa bogată ce ținea în mâna dreaptă, lacrămile cari năvăleau de sub pleoapele sale împodobite cu mari gene negre.

După terminarea petrecerii, doi arnăuți așezară în mijlocul camerei o masă așternută cu o bogată ștofă de Veneția. Diaconii mitropolitului scoaseră din tocurele lor trichelele archierești și sînța Evanghelie ferecată în aur și argint și le așezară pe masă. Prea sfințitul Mitropolit se gătea să înceapă rugăciunea de logodnă, ear' cuserii roagă pe nunii mari, Beizadea Mihai și Domnița sora sa, ca, luând fiecare de mână, aceasta pe mireasa, acela pe mire, să înainteze în fața pristolului improvisat și la care Mitropolitul era deja înveșmentat și aștepta.

Dar' Zoița era învinsă de durere; nu făcu doi pași și căzdu leșinată.

Emoțiunea e mare în adunare, când deodată se deschide cu sgomot ușa despre eardac și intră marele Agă, însoțit de un copil de casă dela Domnie.

— Opriți! strigă Agă încă din pragul ușei... Porunca Măriei sale lui Vodă!...

— Ce este? Ce este? întrebă toată adunarea, pe când jupănița lui Crețulescu și cu mai multe cucoane cari săriseră în ajutor, ridicau după podele pe Zoița leșinată.

— Porunca Măriei sale de-a opri căsătoria ficei mele? întrebă Toma Crețulescu pe Agă. Aceasta nu se poate! Căsătoria a fost învoită de Măria Sa și se va face, căci boerul Paharnic are cuvântul meu de cinste...

— Ba nu, jupân mare Bane, nu se va face și iacă acest trimis al M. Sale a venit să spună Luminatelor Beizadele, că Măriile Lor se se întoarcă la curte și se nu cunune pe jupănița Zoița cu fiul Paharnicului Nicolae...

— Luminățiile Voastre adause a zice copilul-din-casă, Măria Sa Prea Înălțatul Domn nu dă voie de căsătorie între o fiică de boer pământean și un om nepământean... Măria

Sa dorește să-ți fie milă, boerule mare Ban, de copila ce 'ți-a dăruit D-zeu și se o măriți cu tinărul boer care o iubește...

— Cu Radu Slătineanu! întrerupse Agă.

La numele acesta Zoița își revine în sine. Toți cei din cameră au ochii pironiți asupra ei...

— Dar' cum rămâne cu fiul meu, întrebă pe grecește, Paharnicul Nicolae... Voi merge la M. Sa Vodă și voi împedica necinstea neamului meu!

— Neamul lui! murmură unul din mulțime. Un plăcintar dela Țarigrad...

— Poftim, boerule Vornice, strigă Agă, deschizend ușa pe care intrase el.

Și fostul mare Vornic Slătineanu, însoțit de Radu, fiul său, cari așteptau în eardac, intrară, pe când Paharnicul Nicolae și fiul său Iordake eșeau furioși.

La Măria sa Vodă! strigă eșind Paharnicul. Veți vedea!

Boerul Toma Crețulescu rămase o clipă în nedumerire. Ce să facă? Ce să zică?... O tăcere adâncă domni un minut în cameră: toți așteptau să vază unde o să ajungă treaba.

— Boerule Bane, fiule de cinste și suflete al meu, zice Mitropolitul, supune-te poruncei domnești, că are dreptate M. Sa. Au nu d-ta însuși cu întreg Divanul și cu smerenia mea, nu noi toți am pus credința noastră la nisamul (legea, regulamentul) dat de prea Înălțatul Domn la 30 Iunie trecut, de opreală a căsătoriilor de fete române cu străini, nepământeni?...

— Așa, boerule, adaogă Agă... Nu vezi, biata coconița d-tale? nu vrea pe Iordache, cel cocoșat și slut, ei pe dlui.

— Înduplecă-te, Bane Crețulescu, la rugăciunea bătrânului d-tale prietin, adaogă a zice fostul mare Vornic Slătineanu. Copii nostri se iubesc!... Nu-'ți nenoroci fata și nu fii pricina morții lui Radu al meu...

Și până încă nu dete răspunsul său Toma Crețulescu, Mitropolitul aduse la pristol pe nunii mari și pe mireasă, pe când Agă aducea și el de mână lângă mireasă pe Radu...

— Radule!...

— Zoiță!..

Numai aste două vorbe se auziră șoptindu-se de dragii tineri...

Dar Mitropolitul începuse deja ecteniile lui...

— Fie voia lui D-zeu și a Măriei Sale, zise Toma Crețulescu, apucând și el de mână pe bătrânul Slătineanu.

aceasta ar fi cu mult mai caritabil, aceasta mă va împedea poate ca să mă încăpăținez și să fac o prostie!

— Nu te înțeleg, murmură ea.

— Nu mă înțelegi, că te iubesc!

— Domnule!...

— Lasă-mă să-ți vorbesc mai întâiu, apoi mă poți alunga!..

Te iubesc, d-ta nu mă poți opri... Nu te ofensa pentru aceasta. Căci ar fi atât de injust ca și cum o floare frumoasă s'ar irita de admirațiunea ce o inspiră. Te-am adorat din primul moment când te-am văzut... Iute s'a întâmplat! vei gândi d-ta. Dar', precum îți spusei mai nainte, timpul nu are nimic să decidă în aceasta misterioasă atracțiune, care ne înlănțuște de o persoană până ieri încă necunoscută... O vezi, o iubești și simțești că 'ți-a cuprins toată inima, că domnește asupra ei și că n'ai pute nici-odată să iubești o altă ființă!...

Francisc se apropiase de ea; o apucă de mână și Ioana era atât de zăpăcită încât nu se gândea să 'și-le retragă. Aceasta mu-

sică de amor 'i-se urcă la cap ca mirosul unei plante îmbătătoare. O moleșitoare căldură îi trecea prin vine și îi paraliza voința. În butul pudoarei ei de femeie onestă și a jurămintelor ei de văduvă neconsolabilă, mințea ei în acest moment era orbită de senzațiuni prea puternice. Căzdu sub povara acestora și cu pleoapele închise se lăsă în voia seducțiunilor acestei voci desmerdatoare, care părea că-i vine dintr'o mare depărtare. Michaëlis își ține ochii fixați asupra mânilor ei delicate cari tremurau în ale lui. În acel an fiind la modă mânecile scurte estremația brațelor Ioanei era goală, ispititoare. Musicantul se plecă și încet își puse buzele pe aceasta carne plină. Doamna de Mauves tresări la simțirea căldurii buzelor lui Francisc și cu putere se smulse din mâinile lui.

Eartă-mă, zise Francisc cu un ton tremurător; rămas bun, fiindcă mă alungi, fiindcă 'ți-am cauzat frică și fiindcă știu că n'am să te mai revăd!"

Ioana ar fi trebuit să stee pe loc, dar' demonul contrazicerii, și poate și o inconști-

— Cusere!

— Cusere iubite! răspunde Slătineanu... Nu numai logodna, ci azi chiar cununia. E joi și zi slobodă...

— Fie! și până Duminecă să țină nunta, că unul e neamul Crețuleștilor și al Slătinenilor!..

— Și nunii sunt Beizadele domnești.*)

Cuvântul ultim.

A. Ți s'a întâmplat vre-odată, ca, certându-te cu nevasta, să ai tu ultimul cuvânt?

B. Da, de multe ori, numai cât ultimul cuvânt nu-l puteam pronunța, decât când mă trezeam pe stradă.

Economie escelentă.

Imitație după Leon Xanrof.

(La finea luni. După cină Bărbatul și femeia, căsătoriți de două luni, șed la masă, pe care stă deschis ziarul casei.)

Bărbatul: Să vedem dară... Cât am și spesat în luna aceasta? Sper, că ai economisat mult în ale casei? Ce?

Femeia (în ton vioiu): Ah, vei fi surprins. Privește (arătând un număr în ziar), privește numai... În total 154 cor....

B. (încântat): Ah, aceasta e ceva! Vezi. Și dacă mă gândesc, că în luna trecută am spesat pentru casă peste 400 cor. Ei așa e? Și cum discutai cu mine, susținând, că nici în luna aceasta nu va fi mai puțin nici cu un ban.

F. Așa e... dar' la început nu prea știe omul cum să-și împartă banii și crede, că...

B. Ei vezi! Bine că o recunoști.

F. Apoi în luna trecută am scris în contul speselor casei și lucruri de acele, cari nu s'au țin de aici. D. e. vinul, chiria, țigările tale. Toate aceste s'au țin de contul tău.

B. (scotând o notiță din buzunar). Spesele aceste le-am indus separat, după-cum ne-am înțeles. Aceste fac (socotește)... fac la olaltă 120 cor. Așadar': spesele pentru casă 154 cor. la care adaugând 120, dau la olaltă 274 cor. (Vesel). Două sute șeptezeci-și-patru de cor... Eu am pe lună un venit de 380 cor. așadar' rămâne un prisos de....

F. (întrerupându-l). Da... dar' mai am și eu trebuințe!...

*) Acest episod e veridic. Vezi istor. Română de V. A. U.

entă cochetărie o împinseră se vorbească, și se știe că în astfel de împrejurări, a replica înseamnă atâta cât a intra în joc.

„Ești nebun! găngăi ea zăpăcită, lasă-mă și aici să nu mai viu!”

„Aici” era spus destul, de oare-ce acest simplu cuvânt implica, pentru Michaëlis, că ea îi permite să o cerceteze într'alt loc.

„Aici” nu, fie, replică Francise, dar' la d-na Valperga?...

— Pe d-na Valperga, murmură Ioana nedumerită, de sigur că n'o pot sili ca să-ți oprească intrarea.

— „Mulțumesc!” strigă Francise; și eși prin verandă.

Imobilă, abia putându-se degaja de influența ce o încercase în urma uitării de sine, Ioana îl privea în mod mașinal cum se depărta prin alea de citroni.

Un oftat de copil care esală în dosul ei o făcui să tresară. Se întoarse și zări pe micul Iacob care intrase prin ușa din fund. Îl strigă voind să-l strângă la piept, dar' copi-

B. (încercându-și fruntea). Trebuințele tale? Ce trebuințe? Ce spese ai tu?

F. Ah, o sumedenie! D. e. spălătoreasa, plata servitoarei, toaletele mele...

B. (îngrijit). Ei, și cât fac aceste?

F. (încet). O sută șeptezeci de cor.

B. (socotind). O sută șeptezeci de cor. Două sute șeptezeci-și-patru cu o sută șeptezeci... (Dă furios cu pumnul în masă). Spune-mi, vrei să-ți petreci pe conta mea? Ce? Aceasta face 444 cor., mai mult ca în luna trecută (Furibund). Nu, nu, și de o mie de ori nu... Aceasta nu poate merge mai departe așa... Spese de 444 cor. când salariul omului e numai de 380 cor.

F. (spăriată). Dar' dragă, la aceasta nu sînt eu de vină!

B. (furios). Nu tu ești de vină? Așa? Asta în adevăr e frumos! Dar' oare-cine? Dacă e permis să întreb! Ba tu ești de vină! Singură tu! Pricepi? Tu simplamente ne ruinezi (svânturând hârtia plină cu numeri). Doar vrea să negi?... Aci n'ai ce nega! Dacă pentru trebuințele tale n'ar fi lipsă de cele 170 cor. ne-ar rămâne un prisos de 106 cor.

F. (aproape să plângă). Dar' te rog....

B. Ei ce! Tu nu știi cruța! Tu arunci așa zicând banii pe fereastă, pe când eu, — da, eu trăiesc în lipsă și făcând economii.

F. (amărită): Ce? Eu nu știu cruța? Eu arunc banii pe fereastă: (Apucă cu vehementă hârtia din mâna bărbatului ei și începe a calcula.) Mai înainte de toate vreau dreptate.... 369 Cor. 10 bani.... da e ușor a zice.... subtrăgând din 380.... rămâne.... vezi bine.... eu arunc banii pe fereastă.... curios.... el face prostiile și mie îmi face imputări....

B. (Sculându-se furios): Prostii? Eu? Ascultă, asta e prea mult!

F. (Ținându-i înaintea ochilor hârtia): Iată! Convinge-te! Ar rămânea un prisos de 10 Cor. 90 bani, dacă tu nu ai prăda pe lună câte 120 Cor. pentru plăcerile tale!

B. Pentru plăcerile mele?

F. (satiric): De, adevărat pentru îndestulirea plăcerilor vre-unei favorite poate....

B. (mirat): Ce? Cum? Favorită?...

F. Doar nu mi-i face să crez, că spezezi 120 Cor. numai pentru persoana ta!

B. (Apucă repede cerusa și socotește furios): 80 cor. chiria.... tot pe contul meu.... 18 cor. vinul.... aceste sunt plăceri de-ale mele.... subtrăgând din 120.... ei eată.... Poftește! Știi cât spezez eu pentru persoana

lul se ascunse în dosul unui fotel și cu o voce înbufnată zise:

„Mamă dragă, pentru-ce ai permis domnului aceluia să-și pună buzele pe brațele tale? Cât e de urit omul acela!”

Ioana tremură și rămase înecată de rușine. I-se părea că umbra lui Robert o urmărea și o privea cu atențiune prin ochii lui Iacob și se servea de aceasta voce de copil ca să o mustre pentru tradarea comisă.

În tren.

— Așa d-ră, că dta ești artistă?

— Da, dar de unde combinez aceasta?

— După glasul dtale atât de melodios, care de sigur electrizează mulțimea.

— Da, așa este, — sunt balerină....

La telefon.

— Iți cer iertare, Dle ministru, că-ți vorbesc cu capul acoperit. Am un guturaiu grozav.

mea? Uite! 22 cor. pe țigări, cafea! Atâta-ți totul.... nici cu un ban mai mult.... (Cu ironie): Sau află, că și aceste 22 cor. sunt prea multe, pe când tu cheltui pentru tine 170 cor. pe lună.

F. (Iritată): Ce? (La cerusa și începe a socoti.) O astfel de obrăznicie! Eu cheltuesc pentru mine 170 cor.?... Auzi dta! (La ziarul casei și șterge pozițiile una după alta): Plata servitoarei, gulere bărbatului meu, 30 bani pentru canar (furiousă), uricioasa ta de pasere îndoapă în toată ziua câte o pișcotă.

B. (Mai furios): Bine. Voiu cumpăra de aci înainte pișcotele din banii mei de buzunar. Sper, că îi vor fi mai plăcute, dacă nu e silită a trăi cu pâne de milă.

F. (continuând): Prăjituri pentru ojini, (furiousă), și cine vine la aceste ojini? Colegii tei cu nevestele lor.... Toalete.... Crezi doară, că eu mă împopotez pentru mine?...

B. (Marinimos): Să lăsăm în pace toaletele tale! Bine e așa.

F. (Cu puțină ironie): Ești foarte gentil, dar pentru aceea totuș lucrul stă așa, că mic pentru toalete nu-mi trebuie mai mult de 70 cor. — Punct.

B. (Surprins): Mai mult nu? Nu greșești?

F. (Nervoasă): Dacă odată spun, e așa!

B. (Trăgând consecuențele, liniștindu-se): Bine. Să facem dar un mic proiect de budget pe luna viitoare. Să zicem, că trebuințele casei consumă 154 cor. ca în luna aceasta; eu am lipsă de 22 cor., tu de 70 pentru toalete, cari toate la olaltă fac 246 cor. (Mirat): Ei, apoi în modul acesta trebuie să economisăm peste 100 cor.

F. În adevăr?

B. (Arătând la numeri cu față triumfătoare): Numerii dovedesc!

F. (Puțin îngrijată): În acest cas aș putea să spezez și eu ceva mai mult pentru mine. Căci gândește zău, 70 cor. sunt foarte puține.

B. (Inchizând ziarul casei): Să zicem dar: pentru toaletele tale 100 cor. ear' eu voiu lua pentru mine 30 cor. (Gândindu-se puțin): Vezi, lucru de căpetenie e, ca omul să fie în curat cu aceea, ce își poate permite. În luna aceasta am încrecat lucrul scriind în contul nostru poziții, cari nu aparțin acolo. Dar acum!.....

(Să culcă liniștiți și foarte mulțumiți cu sine și cu socotelile lor).

La Roma.

În săptămâna Patimilor s'a ținut la Roma congresul latin, la care au luat parte și un însemnat număr de Români din România, conduși de savantul profesor Tocilescu. Președinte al congresului a fost ales floromânul de *Gubernatis*, ear' între vicepreședinți a fost aleși și d-nii Tocilescu și Gavanescul.

Românii au fost primiți și salutați cu căldură și cu adevărată și sinceră iubire și cât au fost în Roma și în alte orașe ale Italiei, au fost într'una sărbătoriți.

Deja la începutul congresului primarul Romei, prințul Colona salutând pe congresiști, s'a adresat către Români și le-a zis:

„N'a fost înzadar' că împăratul Traian v'a așezat ca o supremă fortăreață a civilizațiunii latine la cele mai extreme fruntarii ale imperiului său, contra barbarilor năvălitori. Pe atunci aquila romană a condus legiunile victorioase, astăzi spiritul latin, care vă conduce la Capitol, vă dă încă odată în Orient locul de glorie și de onoare.” (Aplause prelungite).

Tot la început dl Tocilescu a rostit un discurs în limba italiană, întrerupt des de aplause. Amintind între altele de maiestatea Romei, el a zis:

„Cine s'a urcat la capitoliu, nu se poate prăbuși. (Mari ovațiuni).

„A veni la Roma, pentru Români însemnează a se reîmprospăta.

„Roma e lumină și viață“. (Mari urale).

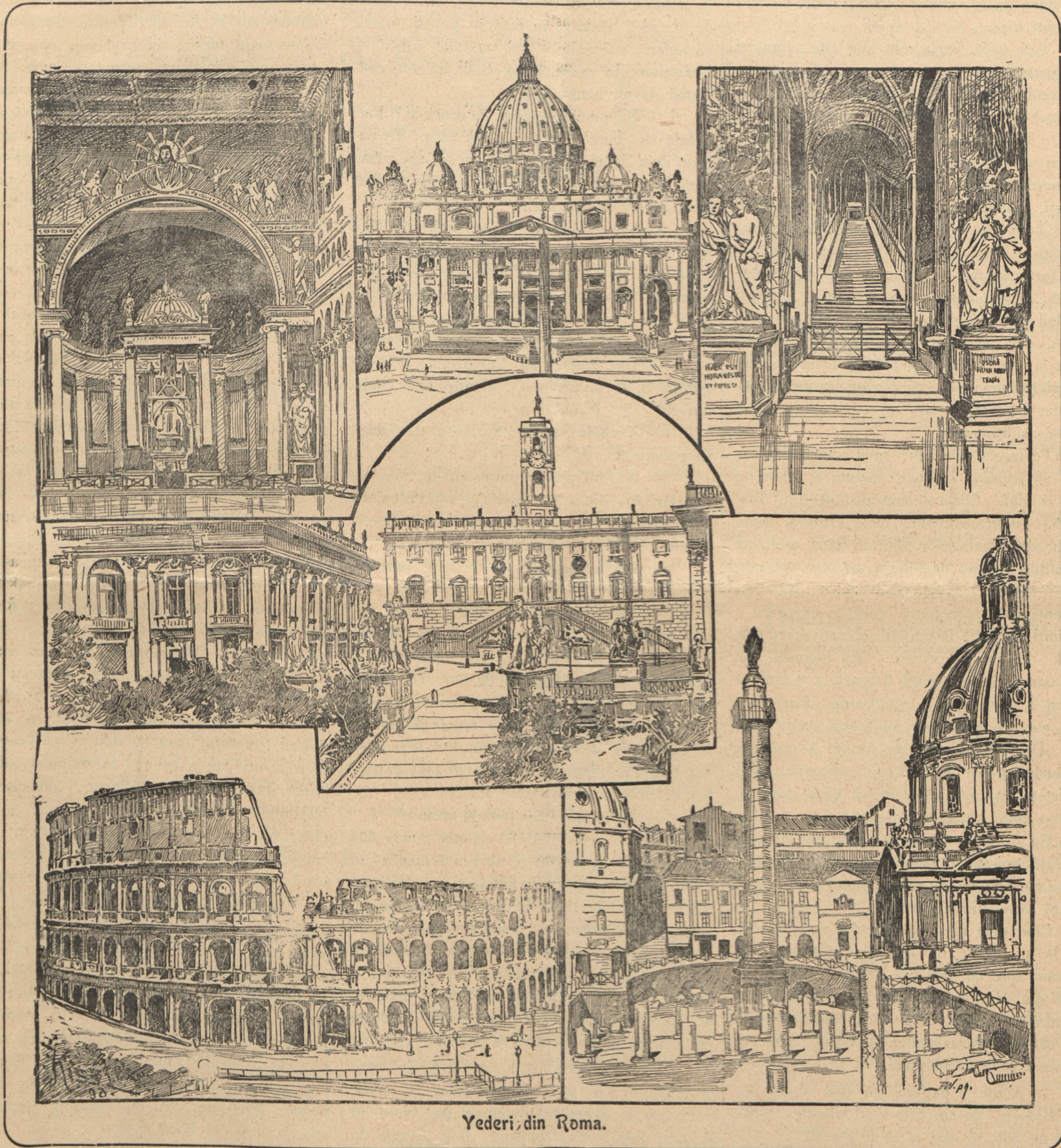
În 17 Aprilie s'a ținut o ședință specială pentru Români, la sfârșitul căreia senatorul *Pierantoni* a rostit o conferență despre împăratul Traian. La reprezentațiunea dată la

statat, că ideea latină se răspândește tot mai mult. Viitorul congres s'a decis a se ține la București.

Din incidentul mergerii Românilor la cetatea eternă, dăm în ilustrația noastră de azi un grup de vederi de monumente din Roma.

De-asupra, la mijloc se vede imponenta biserică a *Sfântului Petru*, ear' de ambele laturi sunt părți din interiorul ei. La mijlocul ilustrației se vede *Capitolul*, centrul orașului, cu primăria și alte zidiri, ear' dinjos avem icoana a două monumente romane. În stânga e *Coloseul*, zidit de împăratul Tit la anul 80,

Salust, templele, pe pereții cărora se vede încă fumul de sacrificii, magnificele mausolee, cari ne aduc aminte cât de trecătoare e viața omenească, superbele băi ale *Liviei* și *Paul Emiliu*, câmpul scelerat și al lui *Marte*, colonnele lui *Antoniu*, *Foca*, *Traian*, cari au transmis posterității obiceiurile militare de odinioară, măiestroasele terme ale lui *Caracalla*, *Tit* și *Dioclețian*, pompoasele catedrale ale lui *Sfântu-Petru* în *Vatican*, *Sfântu-Paul*, *Sfântu-Ioan* în *Lateran*, frumoasele și estinsele piețe, cari au fost udate atât de des cu sânge roman: piața *Capitolului*, piața cu colonne,

Yederi din Roma.

Teatrul Național au fost viu aplaudați artiștii români, cu deosebire dl Grigoriu, când a apărut pe scenă îmbrăcat ca păstor român, ca să declame *Sentinela Dunării*. Asemenea au fost viu aplaudate *Hora* și alte jocuri românești. Români au mai vizitat orașul Neapole și în cale spre casă Florența și Veneția, fiind primiți cu dragoste pretutindenea.

Congresul latin a discutat în privința adoptării limbei latine, ca limbă internațională, apoi a ascultat comunicările profesorilor *Palago* asupra Spaniei, *Dantas* asupra Brasiliei și *Fombola* asupra Venezuelei. S'a con-

în dreapta e *Columna lui Traian*, ridicată, cum știm, de senatul roman în memoria războaielor cu Dacii și a învingerii lui Traian...

Credem a încheia mai bine acest mic articol, dând în traducere din italiană următoarea scurtă schiță, care cuprinde ea în tr'un buchet toate raritățile și minunile Romei vechi și nouă:

Te afli în Roma!

Sacrul *Tibru*, renumitul *Capitoliu*, ciroul lui *Caligula* și *Nero*, obeliștele egiptene, amfiteatrul lui *Flaviu*, arcurile triumfale ale lui *Nero* și *Celimonti*, grădinile lui *Mecena* și

piața poporului; podurile lui *Cestiu*, *Emiliu*, *Fabriciu*, grota lui *Neptun* și a *Sirenelor*, catacombele *Sfântului Sebastian*, unde zac oasele atâtor eroi, cari au avut forța de a suferi martiriul pentru sfânta lor religie, măiestroasele rămășițe ale mărimii romane, cari azi sunt așternute lapământ, ca un gigant zdrobit — toate aceste și alte multe lucruri, cari se înfățișează la tot pasul vederii călătorului, îți umplu sufletul de admirație și de o dulce melancolie și îți zic cuvintele în veci neuitate:

Te afli în Roma!

RAMON.

Novelă spaniolă de I. Octavio Picon.

Unul dintre munții, cari se întind între Villalba și Escorial, este a amicului meu Perez. El știind cât de mult mă încântă regiunea, mi-a dat voie să merg ori-și-când pe moșia lui, pentru a vâna sau a umbla pustiu, după-cum îmi place. Dacă vieța din Madrid îmi obosește nervii, într-o bună dimineață iau trenul și în o oră mă aflu la picioarele muntelui. Aici toată ziua umblu pustiu, îmi alung cât se poate cugetele neplăcute și seara mă reîntorc la Madrid, plecând cu ultimul tren dela mica gară, aflătoare în apropiere de casa amicului meu.

Toți aceia, cari sunt din alte ținuturi ale Spaniei, convin în părerea, că regiunea din jurul Madridului nu e ceva admirabilă; mie însă îmi place, fără a o numi încântătoare. Terenul pietros cu gropi și ridicături, stejarii verzi-surii, stâncile puternice năpădite de muschiu, cari par a fi niște animale din povești, cufundate în un somn adânc, crepăturile de munți — toate poartă timbrul grandiosității. E adevărat, că regiunea nu e tocmai încântătoare, dar are o frumusețe întunecată, inconsolabilă, care ne umple sufletul cu ideile poeziei suave. Aceste idei nu sunt vesele, dar cristalizate în aerul de munte aspru și curat, împrumută o nouă putere voinței și inima ne-o umple cu un fel de melancolie delicată, pe care nu o pot gusta decât sufletele simțitoare.

Pe moșia amicului meu numai doi oameni au locuință stabilă: Ramon și Andreiu, tatăl și fiul. Tatăl e cam de 50 ani, fiul de 25. În urma deselor mele vizite și poate și din cauza bacșiselor, sunt în bună prietenie cu ambii, dar cu deosebire cu tatăl. Acesta e de o statură uriașă, dar are o inimă așa de generoasă și de bună, încât e imposibil a nu simți simpatie în timpul cel mai scurt față de el. La prima vedere, fără îndoială, nu este cam atrăgător, căci e scurt la vorbă și sec, apoi se vede a fi întotdeauna foarte necăjit, ceea-ce asemenea nu-i este spre avantaj. Dar dacă îi succede omului a-i alunga gândurile, se face deodată vioiu, aproape afabil și tristeța feții sale trece în un suris, care ne arată o mare bunătate de inimă.

Cu o ocaziune, după cină, îmi zise el: — Dacă voiești să te reîntorci azi la Madrid, trebuie să ne grăbim, dle. Ultimul tren a trebuit să plece din Escorial.

Casa dela moșie a amicului meu se află cam la un pătrar de oră dela stațiune. Ne grăbeam spre ea aproape fugind, împedecându-ne din când în când de tufe și pietri, căci era întunerec. Făcusem calea cam de jumătate, când a apărut lampa trenului, care se apropia repede de stațiune.

— Acum e pagubă să mai fugim — grăi Ramon, ne-am greșit cu timpul. Grăbindu-ne poți să cazi și să te lovești.

Am văzut, că are dreptate. Ne-am oprit și priveam, cum sosește trenul în gară și după o pauză de două minute pleacă repede mai departe. Era o priveliște frumoasă, cum locomotiva arunca ică-colea câte-o adevărată ploaie de schînteie în întunecimea nopții. În unele locuri schînteiele aprindeau iarba uscată dintre șine și se ridica repentin o flacără strălucitoare, dispărând în urmă tot așa de iute.

— Acum să mergem frumos acasă — zise Ramon — d-ta vei dormi în patul stăpânului meu, căci e mai bun ca cel merit oaspeților.

Am plecat pe coasta dealului în sus. Bătea o boare răcoroasă, care era foarte plă-

cută după ferbințeala zilei. Eram aproape de casă, când la marginea orizontului se ivi luna, încet și maiestos. Ne-am oprit ca vrăjiți. Apoi am scos din buzunar două țigări și dând una lui Ramon, i-am zis:

— Nu avem grabă, dacă ai voie să rămânem încă puțin în verdeață.

M'am tăvălit pe iarbă și tot asemenea făcui Ramon. Dar în loc ca să privească, ca mine jocul de colori a lunii printre crengile arborilor întunecați, își astupă fața cu mâinile răzimate pe genunchi și stătea așa trist, adâncit în gânduri.

Știe Dumnezeu până când ar fi rămas în această poziție, dacă nu-l agraiam. N'aveai decât să-l privești în față și puteai vedea, că suferă, că nu șede aci atât de liniștit și nesimțitor din cauză, că e obosit, ci este consumat de un bănat secret.

— Ei, omule, Ramon, ce dracu ai? Faci o față ca omul, căruia i-a ars casa. Te cunosc deja de mai mult, dar nu te-am văzut încă să fii vesel o zi întreagă. Vorbește, dar dacă îți pot fi de ajutor.

Trebuie să-i vorbesc încă mult, dar fără îndoială l-am convins prin sinceritatea voci mele sau apoi a sosit și pentru el acel moment, în care și cel mai închis om simte lipsa a-și ușura sufletul destăinuindu-și secretele — căci în cele din urmă încep să vorbească.

— Dle, zise el, de ani de zile port, în fiecare zi, în fiecare ceas, chinul unei mari dureri.

— Vorbește, amice, vorbește, dar dacă îți pot ajuta.

— Nu-mi poți ajuta nici d-ta, nici altul, dar îți voi spune totul și vei vedea, că nu esagerez. Și mă vei scuza, dacă une-ori par a fi uricios și neurban.

Și fără a mai aștepta un nou îndemn, continuă:

— Ai să știi, că am rămas văduv înainte cu zece ani. Mi-a rămas singur copilul, pe care îl cunoști și d-ta, un băiat bun și brav, care are o inimă ca de aur. La câțiva ani după moartea mamei sale, băiatul s'a îndrăgostit de Pepa, fata unui morar și a luat-o în curând de nevastă. Stăpânul nostru i-a dat locuință liberă, cu condiția să șadă în partea de dincolo a muntelui, colo în vale.

— Acolo, pe unde merge trenul?

— Da, acolo. Astfel eu am rămas singur în vârful muntelui și nu era nimenea cu mine, decât femeia ceea bătrână, care îndoapă rațele și găștele și dă la porci de mâncare. Singurătatea aceasta și poate și despărțirea de băiatul meu, pe care nu-l vedeam decât odată în zi și une-ori nici odată, îmi era foarte amară. Imi părea, că-și-când ar fi murit și el. Iarna nu venea la mine nimeni, decât un om bătrân, care îmi aducea pâine din Villalba.

Într-o dimineață în locul bătrânului, care se îmbolnăvi și peste o săptămână și muri, veni fata sa, o femeie văduvă de vre-o 30 de ani, dar foarte frumoasă. Poți întreba de ori-cine și-ți va spune, că Tămașa nu avea părache jur împrejur pe aici. Eu eram văduv și singur, ea asemenea.

Am început a vorbi, în ziua întâiu mai puțin, a doua zi ceva mai mult, apoi eram atent, cu ee ochi mă privește și mă bucuram, dacă observam o privire amicală din partea ei. Ei, sfârșitul a fost, că ne-am înțeles să ne luăm. Și ne-am și căsătorit.

Andreiu a fost un mare contrar al căsătoriei noastre, nu știu din ce cauză. Într-o zi îmi spuse, că Tămașa nu are ceva nume bun în Villalba, apoi îmi stătu înainte cu altceva, că sunt prea bătrân pentru a mă mai căsători. Ce privește aceasta din urmă poate

să fi avut dreptate, dar' ceealaltă era — o minciună. Nimeni nu putea să spună ceva rău despre Tămașa.

În anul acela s'au întemplat multe furături pe moșie, cu deosebire aici sus. Era o iarnă foarte aspră și cerșitorii și vagabunzii au furat o mare mulțime de lemne. De aceea stăpânul nostru ne-a poruncit, că până vor ținea furăturile, eu și Andreiu să locuim în casa asta de pe munte. Femeile au rămas în casa de jos care, se află în apropierea liniei ferate. Din despărțirea aceasta a urmat catastrofa pentru noi toți. Nevasta băiatului meu s'a îndrăgostit de un fecior din Villalba, care era lucrător la stațiunea dela Escorial și avea întâlniri cu el. În curând știa toată lumea despre acest lucru; singurul om, care nici nu presupunea nimic, era sormanul meu băiat. Femeia aceasta nerușinată mergea une-ori până la Escorial, ca să-și întâlnească draguțul.

În timpul acesta se ivi înfricoșata coleră. În toate părțile mureau oamenii cu grămada. Pe aici numai Tămașa și Pepa au fost atacate de boală și au murit una după alta în decurs de 48 ore. Cred, că nu e de lipsă să-ți spun mai pe larg, cât de grozavă a fost pentru noi această lovitură. Dar auzi numai ce s'a întemplat mai departe.

În o noapte din Octombrie feciorul meu a rămas în casa din vale, ca să plece cu cel dintăiu tren de dimineață la Madrid, unde avea de isprăvit mai multe afaceri. Pe înserate se iscă un vifor strajnic, ploaia curgea puhoiu și gândeai că fulgerele au să aprindă vieduhul. Deodată cineva bate la ușă. Era un muncitor dela calea ferată, care mergând către Villalba, fu surprins de vifor și se ceru în gazdă. Andreiu îi dădu sălaş. El își uscă hainele la cuptor și nu peste mult ambii ședeau la masă, discutând vesel și jucând cărți.

Ei nu se văzuseră nici-când până atunci și străinul nu putea să aibă nimic cu Andreiu. De aceea numai așa îmi pot esplica cele ce s'au întemplat după aceasta, că sunt oameni cari au cea mai mare plăcere, dacă pot să flecărească tot ceea-ce au auzit ori au văzut. Cu un cuvânt acest om a început să istorisească feciorului meu cu date și pe larg, că de câte-ori trecea pe aici în timpul când locuiau singure cele două femei, vedea pe una întâlnindu-se adese-ori cu un om tânăr. Spunea chiar, că i-a văzut de mai multe ori și pe câmp, ținându-se de mână, cum fac amoroșii, când cred, că nu sunt văzuți de nimenea.

Andreiu îmi spuse, că ar fi dat totul acelu om, dacă el i ar fi putut arăta cu dovezi, care din cele două femei avea întâlnire cu tânărul, cea mai tinără sau cea mai bătrână? În privința aceasta nu putu să afle decât că femeia respectivă purta aproape în totdeauna bluză roșie. Aceasta însemna, că ea a fost nevasta feciorului meu, de oare-ce Tămașa, care jela încă pe tatăl seu, umbla în haine negre. Ear' nevasta lui Andreiu purta în adevăradese-ori bluză roșie.

Din acest minut feciorul meu fu copleșit de o durere amară, suferea grozav. Îl vedeam tot trist și adîncit în gânduri, cum mă vezi adese-ori acum pe mine. În fine după multe rugări băiatul meu mi-a istorisit totul. Modul curios și agitația de care era cuprins, când îmi vorbea de acest lucru, m'au convins, că această întemplantare curioasă îl va băga în mormânt. Și atunci... cuprins de îngrijire pentru băiatul meu... atunci am făcut ceva, despre care nu știu că bine a fost sau rău, dar știu că prin fapta mea am salvat pe fiul meu.

I-am spus, că păcătoasa a fost muma-sa vitregă. I-am spus, că eu știam aceasta de

mult și știam și aceea, că voind ea a abate dela sine ori-ce suspițiune, împrumuta bluza roșie dela nevasta lui, de câte ori avea întâlnire cu amantul ei. Andreiu a poftit să jur, că spui adevărul. Și eu — *am jurat*.

Sărmanul Ramon tăcù un moment, apoi zise :

— Despre Tămașa nu va vorbi nimenea rău, fiindcă băiatul meu păstrează fidel secretul fals al dejosirei mele afirmative. Ear' eu vreau ca băiatul meu mai bine să crează, că a fost o femeie stricată nevastă-mea, decât să se convingă, că acela, care a fost înșelat, este el.

FELURIMI.

Regii modei.

Sunt cinci la număr acești potentăți, cari au mai mare putere ca cutare domnitor, deoarece acesta dictează la câteva milioane de supuși, pe când ei dictează gust și eleganță la o întreagă lume de — dame. Residența lor e Parisul, orașul lăscului și eleganței. Numele lor este: Worth, Doucet, Redfern, Paquin și Rouff.

Worth a fost de origine din Londra. El a venit ca ucenic de croitor la Paris, unde cu foarfecile și-a făcut mare renume și mare avere. Worth a murit la 1895 și atelierul de croitorie l-au moștenit doi fii ai sei. Intre mușterii acestui atelier sunt aproape toate casele domnitore din Europa și aristocrația din toate țările, între care escelează cu deosebire plutocrația din Statele-unite ale Americii.

Firma Doucet este furnizoara divelor dela teatre. În privința modei Doucet este foarte invențios, așa că uneori și firma Worth trebuie să-i urmeze.

Al treilea, Redfern e și el englez, cum a fost Worth, e mare cavalier, neîntrecut în eleganță. Are intrare în societatea cea mai înaltă din Paris și e mare meșter în a-și face reclam.

Paquin asemenea e mare cavalier și de neîntrecută eleganță. Palatul lui e renumit pentru prețioasele tablouri, cari îi împodobesc salele și pentru lăscuoasele banchete, ce stăpânul le dă la fie-care jumătate de an în onoarea mușterilor sei. Reclamul nu-i place, căci — nu are lipsă de el.

Al cincilea dintre regii modei e Rouff, fostul conducător al firmei Worth. Acum face mare concurență acestei firme. E foarte agil și când e obosit de afaceri, pausează în iachtlul său propriu.

Colorile frumuseții.

Fie-care manifestă un gust particular pentru o culoare oare-care, și alegerea culorii preferate se modifică după temperamentul persoanei. Femeile obicinuite se alegă pentru toaleta lor nuanțele, cari le prind mai bine, au în privința aceasta un gust mai delicat ca bărbații. Totuși le recomandăm următoarele: femeile blonde, blonde ca spicul de grâu, să alegă culoarea „bleu turquoise“, femeilor cu părul blond auriu, le stă bine cu albastru verzuu; cele cu părul roșcat să poarte verdele; brunele cu părul negru ca pana corbului, roșiul. Pentru cele cu părul castaniu, culoarea violetă este cea mai armonioasă.

Bine înțeles că această clasificățiune suferă excepțiuni numeroase, cu atât mai mult că nuanțele părului sunt departe de a indica totdeauna natura persoanelor. Astfel, o femeie într'adevăr blondă prin pielea ei de o colora-

țiune roz albă, poate să aibă părul foarte negru; și invers, o brună cu pielea ambrată, poate să aibă părul foarte blond.

În ambele aceste cazuri, e însăși natura femeii care presidează la alegerea nuanțelor toaletei; falșa brună va alege ca și blondă ce e în adevăr, și falșa blondă va alege colori la fel cu bruneta.

De-ale automobilelor.

Ce viteză sau repejune avea automobilul în ora, când s'a lovit de un car țărănesc, sfărîmându-l, scriitorul englez Montagu Scott a compus o tabelă interesantă. Viteza automobilului a fost pe oră:

După convingerea proprietarului	24	klmetri
După mărturisirea făcută între amici	40	"
La judecătoria fasionază	16	"
După mărturisirea polițistului	50	"
După convingerea lui privată	28	"
După mărturisirea țeranului cu carul sfărîmat	100	"
După părerea privată a soțului de călătorie	22	"
După mărturisirea acestuia	34	"
În realitate	20	"

Locuințele în Roma-veche.

Ar crede cineva că numai în timpurile noastre s'au înființat în orașele mari case cu multe caturi, cu camere mici, în cari să fie grămădiți sute și sute de chiriași. Codul lui Hamurabi ne-a arătat că, cam așa era în Babilonia-veche, dar' amănunte avem destule numai despre Roma.

Cum-că erau clădiri cu multe caturi știm de pe spusa unui retor, care zice că dacă s'ar micșora casele Romei numai cu un cat, ar fi de unde acoperi toată Italia dela Adriatică până la marea tireniană cu un oraș neîntrerupt.

Încă de pe vremea războaielor cu Hanibal erau clădiri cu câte trei caturi, mai târziu ajunseră până la șase și peste șase! Grupp crede că în Roma-veche, pe aceiași întindere locuiau îndoit pe atâția oameni ca în Paris! Partea cea mai des locuită era orașul vechiu în jurul Palatinului. Era o regulă de poliție să nu fie nici o clădire mai înaltă de 20—23 de metri, dar' făcând caturile joase era de unde face șase sau mai multe. Dar' casele din curte aveau voie să le facă și mai înalte și firește că nu lipseau. Marțial spune de un poet că până în camera în care locuia cu chirie, avea de urcat 200 de trepte, ceea-ce înseamnă cel puțin zece caturi.

Aceste clădiri se numeau „insule“. Jos erau prăvălii, locuințele, erau în caturile de sus. Că erau chirii scumpe, că chiriași nu plăteau regulat, că adesea îi dedeau afară cu de-asila proprietarii, se înțelege dela sine.

Din viața lui Urechia.

Vorbind în nrul de azi despre V. A. Urechia, dăm din viața lui următoarea anecdotă. pe care a publicat-o la moartea lui ziarul italian: „Il travaso delle idee“.

Eată ce scrie acest ziar:

Urechia a vizitat prima-ora Italia la 1850. Abia sosit la frontiera liberului Piemont, îmbrățișă pe cel dintâiu gendarm al lui Victor Emanuel, ce-l întâlne.

— E un smintit, — esclama gendarmul.

— Poate e vre-un italian fugit din țările austriace — grăi un alt gendarm.

Și de fapt — zicea Urechia, care enara cu plăcere această întâmplare — era un român, care punea piciorul pentru prima-ora pe pământul Italiei libere.

De-ale casei.

Contra guturaiului.

Un medic încredințază, că din „toate mijloacele pentru a lecu guturaiul, nici unul nu este mai bun decât întrebuițarea zamei de lămâie“. Eată cum trebuie să se iee: Se pune într'o lingură, sau mai bine în palmă, zama unei lămâi curate și se trage pe nas. Trebuie ca zama de lămâie să vie până la capătul dinapoi a gâtului. De prima-dată ne cuprinde o senzație „destul de vie“ în partea superioară a gaurilor nasului. Ceea-ce și trebuie! Strănutăm odată sau de două-ori și ne ștergem la nas cât de bine... repetăm din nou încă odată. Se pare vedit că guturaiul nu resistă de două-ori tragerii pe nas a lămâiei. Încercați și vă încredințați.

Curățirea pălărilor de paie.

Pălăriile de paie mai ușor se curăță, dacă le presărăm cu făină de grâu de tot uscată și le periem sau frecăm cu o perie de haine. Procedura aceasta se o facem pătură de pătură și vom vedea, cât de frumos se curăță pălăria. Peria să nu fie prea aspră, ca nu cumva să se sgărie paiele.

Incurajare.

Dra. Nu-mi puteam închipui nici odată, că îmi vei cere mâna. Eu nu te-am încurajat la acest lucru.

Di. Dta ai uitat, dră, că mi-ai comunicat odată, că ai o zestre de 100 mii cor.

De-ale bucătăriei.

Tocană de purcel.

Carnea de purcel se taie în bucățele mici. În puțină unsoare se prăjește o ceapă fin tăiată, se pune ca un vîrf de cuțit de ardei, se mestecă bine și apoi se bagă carnea, care se lasă să fearbă bine în abure. Ferberea continuă până-ce carnea devine rumenă și atunci se bagă o lingură de vin alb și câteva linguri de smântână dulce. La această tocană se poate pune ca garnitură galuște sau crumpe prăjite.

Tortată Margareta.

14 deca de zăhar pisat se freacă bine cu 8 gălbinișe de ou timp de o jumătate de oră, la aceste se adaugă apoi coaja rasă dela o citroană și spuma consistentă dela 6 albușe de ou și 14 deca făină de urez. Masa aceasta se pune într'o formă unsă cu unt și se coace. După aceasta se iau 14 deca de zăhar și 8 gălbinișe de ou și se amestecă bine timp de jumătate de oră, la aceste se amestecă succesiv 14 deca de migdale pisate, 2 table de șocoladă pisată, ceva scortșoară și cuișoare și mai pe urmă spuma dela 4 oușe, și torta se coace într'o formă unsă cu unt și presărată cu sfărmitură de jimblă. Partea aceasta a doua se pune pe placa de tortată, se unge cu marmeladă de marile la care se adaugă puțin maraschin și partea primă se așează peste a doua. În fine se iau 28 deca zăhar pisat și se amestecă timp de un pătrar de oră cu patru linguri de maraschin și două linguri de apă și tortata se unge cu aceasta.

Deslegarea gâcitoarei

din numărul 5 al „Femeii și Familiei“ e următoarea:

Fin
Emilia
Madrid
Eldorado
Iupiter
Arap
Solomonar —
Iosif Vulcan
Familia
Acisnov
Musolino
Irod
Lucsul
Iuno
Adam

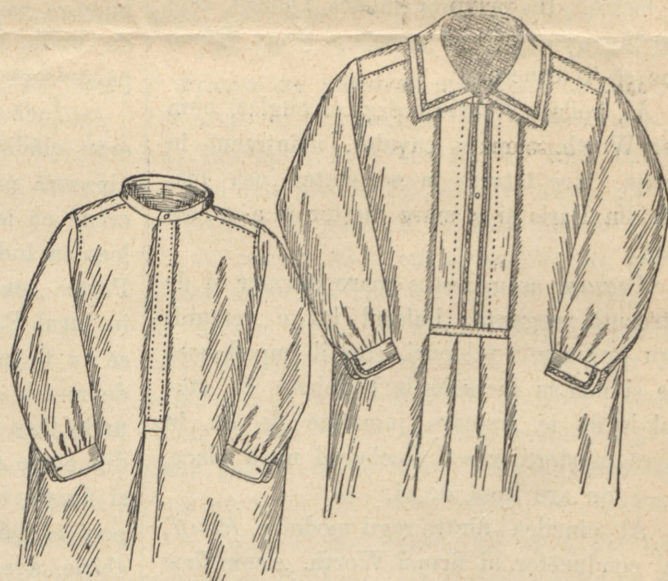
Bine au deslegat-o d-rele Emilia Doctor (Hașfalău) și Lucreția Goteas (Paroșeni).

La sorțire premiul: *Stropi de rouă*, poesii de Elena din Ardeal, l-a câștigat d-ra Lucreția Goteas, inv. în Paroșeni.

Nr. 1.

Nr. 4.

Nr. 2.

Nr. 3.

Posta abonaților.**Contra stelnițelor.**

Rog pe onorații cetitori a mă avisa pe aceasta cale, cu ce se pot stîrpi cu siguritate *stelnițele* (plosnițele)? Știu că se întrebunțează contra lor naftă și tincturi, dar' trebuie să fie și alte mijloace mai eficace! B.

Știri de pretotindenea.

Episcopul Oradei. „Kel. Ért.“ anunță, că Il. Sa dl Dr. Radu e numit episcop al diecesei gr.-cat. din Orade. Numirea însă până acum nu s'a publicat în foaia oficială.

Noul episcop al Aradului, Ignatie I. Pap, a depus jurământul înaintea M. Sale Vineri în 17 l. e., în Viena. Au fost prezenți ministrul de culte Wlassics și ministrul à la-

tere Széchényi. P. S. Sa a fost primit apoi în audiență la Maj. Sa. Noul episcop va fi sfințit zilele aceste în Sibiu.

Rar se întâmplă la noi să ardă o biserică. Acest cas s'a întâmplat a doua zi de Paști în Comlăuș. S'a apris turnul bisericii și a ars cu desăvîrșire. Oamenii eșiseră cu litia la câmp, când niște băieți au observat focul. Pagubele sînt cam 3000 coroane.

Sâmbătă în 25 Aprilie e. a fost promovată la gradul de Dr. în medicină la universitatea din Budapesta, d-ra Valeria Curtuțu, română din Arad și asistentă lângă profesorul Klug, la clinica din Pesta.

Din cauza obstrucției, ce o fac în dietă kossuthiști proiectelor militare, recrutările ear' s'au aminat.

De nu va fi ceva pedecă, se vor ține dela 2 Iunie până la 25 Iulie st. n. a. e.

»Tribuna« a încetat de a mai apărea. Causa este, că 'i-s'a sechestrat cauția, în urma procesului din Februarie, când a fost lovită cu o pedeapsă de 11 mii cor. Aceasta o vestește »Tribuna« în nrul seu ultim, din 29 Aprilie e. anunțând totodată, că va apăre în curînd o nouă foaie, asemenea »Tribunei«.

MODA.

Nr. 1 și 4. Două haine pentru fetițe. Croitura espusă la nr. 1. Haină empir de sub nr. 1 pentru fetițe de 9 ani se poate confecționa din ori-ce fel de stofă de lână, ba chiar și din stofă de spălat. Haina fiind simplă se poate spăla și călca. Stofa dela corsaj vine strîns întinsă peste căptușală; peste încheietura dinainte se aplică mătășă albă sau de altă culoare și se aranjează în plisee încopciindu-se la olaltă cu gulerul pe partea umărului stîng. Rochia se decorează cu o bandă lată și alte două mai înguste, încheiîndu-se în laturea stîngă prin nasturi patent. Peste cusătura rochiei dela corsaj se aplică o panglică de catifea, care se terminază în rosete. Gulerul cel mare se coasă în partea dreaptă de haină ear' la stînga se încopcie.

Haina de sub nr. 4 asemenea se poate confecționa din ori-ce stofă de lână. Constă din rochie și corsaj. La partea de-asupra a corsajului se aplică un guler mare ornat cu sutaj de mătășă. Partea din jos a mânecilor e largă și se terminază în manjete provăzute cu sutaj. La extremitatea din jos a rochiei se aplică câteva rînduri de sutaj.

Nr. 2 și 3 represintă două cămeși pentru băieți de 4 și 9 ani.

Partile din cari stau cămeșile sînt espuse în modelul de croitură. Confecționarea lor e ușoară încât e superfluă ori-ce altă îndrumare.

La Dumineca Tomei s'au întrunit în Sibiu, Arad și Caransebeș sinoadele bisericii gr.-or. române. La sinodul din Sibiu unul dintre obiectele mai însemnate a fost raportul despre colecta făcută pentru catedrala din Sibiu.

După raportul senatului episcopesc ca colectă s'a subscris suma de cor. 232.096.08, din care până acum au intrat cor. 103.894.51.

Aceste cifre ilustrează îndestul zelul creștinesc al poporului credincios și îndeosebi al proptimii, învățătorimii și al comunelor bisericesti.

Manevrele în anul acesta vor fi la Lipova. M. Sa Împăratul va veni pe la Arad, la Lipova unde va sta trei zile, până la 10 Sept.

În armata noastră va fi introdus serviciul de doi ani. Aceasta știre se confirmă și de către ziarle semioficioase, cari scriu, că în ministerul de război se lucră cu mare sîrguință la proiectele referitoare la serviciul de doi ani și că aceste vor fi în curînd terminate.

Posta redacției.

Cătră stimații noștri abonați. La nrul de azi se alătură câte o listă de abonament. Rugăm pe iubiții noștri cetitori să aibă bunătatea a aduna abonamente, de oare-ce foaia »Femeia și Familia« numai atunci poate să înainteze și să-și ajungă scopul propus, dacă va avea un număr corîspunzător de abonați.

Acei stimați abonați, cari sînt în restanță cu abonamentul și a căror abonament a expirat cu numărul trecut, sînt rugați a și-l renou cât mai curînd, ca să nu fim siliți a le întrerupe trimiterea foaii. Pentru trimiterea mai ușoară a prețului de abonament li-se alătură mandate postale cu adresa noastră tipărită.